

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišstvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (insetate)** se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 278.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, 6. decembra 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Nemštvo in židovstvo na ruskem Poljskem.

V Krakovu, meseca decembra.

Velika poljska založniška tvrdka Gebethner in Wolf v Krakovu in Varšavi je izdala krasen koledar («Rocznik»), katerega lahko smatramo za nekako pregledno sliko sodobnega poljskega življenja. V tem koledarju ste objavljeni dve veleznimivi mapi, ki kažeta gostost in razširjenost židovskega in nemškega življa na ruskem Poljskem. (Pri nas Slovencih so doslej take mape neznane ali se vsaj v zelo razširjenih tiskovinah ne objavljajo.) Mapi ne napravita na Slovane kamoli še na rodoljubnega Poljaka kaj ugodnega utisa; saj se ti vidi na prvi pogled kakor da je dežela docela zamrežena, kakor da je legla na njo črna senca tujstva in z njim narodne nesreče. Človeku se ne bi zdelo čudno, ako bi videl tako mapo slovenskih dežel; a «kongresovka» je pod slovanskim (? op. ur.) žezlom in to bohotno širjenje in naraščanje nemštva in židovstva na Poljskem vendar zaboli v srce. «Kurier Warszawski» pripominja, da mnogo, kar se smatra na Poljskem še poljskega, je že davno v tujih rokah. Osobito velja to o mestih. Doslej se še to žalostno dejstvo ni moglo pokazati, ali kakor hitro postane zakonska osnova o autonomiji mest pravomočna, bode odprt prvi ventil in že danes morajo biti Poljaki pripravljeni v marsikaterem «poljskem» mestu na razmere, katere so na las podobne našim na slovanskem jugu. Ni dvoma, da se bodo Židje in Nemci z malimi izjemami bojevali skupno. Mnogo se sicer govori o židovski asimilaciji — ali v resnici se bode asimilirala oziroma se je asimilirala le majhen postotek Židov Poljakom. Večina ostane popolnoma ravnodušna — kar ima svoj dobro utemeljen vzrok v znani rusifikatorični vladni politiki — kjer ji bode pa kazalo, pojde z Nemci, osobito še tam, kjer bodo Poljaki rekli: z nami ali proti nam. In ta trenutek se kaj naglo približuje. Asimilacija Židov ima tudi svoje gospodarske in kulturne ovire. Poljsko narodno gibanje sega čedalje bolj na narodnogospodarsko polje, pri nas v Galiciji že celo in postopoma tudi v poljskem carstvu. Ker predstavljajo Židje znaten in upoštevanja vreden gospodarski živelj, se Poljaki ne morejo zadovoljevati samo s kulturnimi simpatijami temveč zahtevajo in bodo zahtevali žrtev v boju za narodnogospodarsko osamosvojevo poljskega naroda. In tu si ni treba delati nobenih iluzij. Židovski trgovec, obrtnik, industrijalec ne bode nikoli žrtvoval lastnih interesov v prid poljski narodni javnosti. Treba je samo videti židovsko in nežidovsko obrt in trgovino pri nas in n. pr. v Varšavi. Žid je rojen trgovec in so mu mari vedno le trgovski interesi, ki pa se ne dajo vedno združiti z narodno-gospodarskimi boji sicer številnega a gospodarsko in kulturno se komaj probujajočega naroda. In konečno so tudi asimilaciji protivne kulturne ovire. Židje se poslužujejo nemščine kot ob-

čevalnega jezika, slabega žargona sicer — ali služijo jim ta za materinščino. Idite po krakovskih, varšavskih ulicah in slišali bode te vsepovsod to židovsko nemščino, pomešano neredko s pravo visoko nemščino. Koncediram tudi tu izjeme in trud upeljati poljski občevalni jezik; toda to prizadevanje rodi sedaj še malo uspeha.

Umevno je tedaj, da igra pretresovanje židovskega vprašanja čim dalje večjo ulogo v poljski javnosti. In z židovskim vprašanjem je združeno v kongresovki tudi nemško. Povzročata pa oba na poljskem narodnem telesu rano, katera čim dalje bolj skeli, čim dalje bolj se je Poljaki zavedajo. In ne le v mestih obstoji židovsko-nemško vprašanje temveč tudi na deželi. Židje in Nemci kupujejo manjša in večja zemljišča — posledica gospodarske krize na deželi in raznih ponesrečenih birokratskih vladnih reform. Ruska vlada se je doslej za kmečko vprašanje vse premalo brigala. Manjša in večja posestva gredo na tisoče in tisoče na boben: povzroča to deloma proletarizacija deloma parcelacija. Srednji sloji — židovski in nemški — se pa gospodarsko krepijo. To je neizogibna posledica pomanjkanja kreditne organizacije na deželi, katera bi omogočevala cen in lahko pristopen kredit. Zemlja se vsled nekaterih parcelacijskih podjetij naglo nerazumno draži. Vse te okolščine vodijo do tega, da narašča židovski in nemški živelj tudi na deželi. Bilo bi Poljakom za obupati, ako bi se v najnovejšem času ne lotili vselej in povsod edino in zanesljivo rešilnega sredstva: samopomoči. O tej in pa o rusko-poljskem zblizanju, katerega opsepuje baš židovsko-nemška nevarnost, vam pišem, g. urednik, drugopot.

Irredentovci pred graško poroto.

V Gradcu, 5. dec.

Danes se je pričel pred tukajšnjo delegirano poroto zanimiv proces zaradi veleizdaje proti 13 primorskim Italjanom. Obtoženi so: dr. Edmund pl. Hoerberth, 27letni odvetniški kandidat iz Zadra, Ferdinand Nouljan, 19letni dijak, Franc Mozetič, 18 let stari zasebni uradnik, Renato Gioppo, 21 let stari tehnični uradnik, Menoti Cesca, 16 let stari zasebni uradnik, Giulio Levi, 17 let stari zasebni uradnik, vsi iz Trsta, dalje Jurij Conighi, 18letni dijak iz Reke, Giuseppe Kirchdorfer, 19 let stari zasebni uradnik iz Velikega Lošinja, Angelo Favot, 23letni ključavničar iz San Quirina, 31letni trgovec Renco Prister, 20letni zasebni uradnik Josip Barison, 19letni zasebni uradnik Cesare Deperis iz Kormina in 26letni odvetniški kandidat dr. Remigio Tamaro, vsi nazadnje stanujoči v Trstu. Proti Deperisu se je tudi napravila tožba zaradi razžaljenja veličanstva. Vsi navedeni so obtoženi, da so nabirali v Trstu prostovoljce, ki bi se naj potem združili s četo prostovoljcev iz Italije, ka-

tera bi imela zasesti takozvane italjanske pokrajine v Avstriji. To je zločin po § 58 c. kazenskega zakona. Za utemeljitev obtožbe se navajajo sledeča dejstva: 17. maja so prišli na goriški pošti nek Anito Brandolič, katera je došla dvigniti pismo pod šifro »Anita B.«. Ker ni hotela dati natančnejših podatkov o odpošiljatelju, so napravili pri njej hišno preiskavo in so dognali, da je odpošiljatelj Cesare Deperis iz Kormina. Potem so napravili tudi pri njem hišno preiskavo in našli pri njem več pisem od nekega Rajnerja Fera v Benetkah. V teh pismih je bilo polno napadov na našega cesarja in divjih izbruhov proti avstrijski vladi v takozvanih italjanskih pokrajinah. Obenem so našli v teh pismih dokaz dobro organizirane irredentistične agitacije. Fer je razvil v njih cel načrt, kako bi se izvedel irredentistični program; poročal je, da se je oglasilo že 12 tisoč prostovoljcev za napad na avstrijske pokrajine, koder prebivajo Italjani. Ti prostovoljci imajo svoje vaje na Lidu pri Benetkah, nadalje pri Fusini in Chioggii. Fer pravi, da se ne bodo le priklopili v slučaju vojske med Italijo in Avstrijo prostovoljci iz Italije italjanski armadi, temveč poziva tudi svoje prijatelje v Trstu, naj naberejo prostovoljcev v Avstriji, kateri bi se pridružili akciji za rešitev neodrešenega Trsta. Fer je obljubil celo prinesiti v Trst vzorec uniforme takih prostovoljcev. Iz korespondence, najdene pri Deperisu se je nadalje dognalo, da so irredentistični vodje v Italiji v neprestani zvezi z avstrijskimi irredentovci, da vzdržujejo irredentovsko gibanje v Avstriji tajni odposlanci iz Italije in da se skriva celo gibanje pod krinko športnih društev. Ista stoje v najživahnejši zvezi z irredentističnimi društvi v Italiji, zlasti s kolesarskimi klubi, ki so v Italiji vojaško organizirani. Ta športna društva prirejajo izlete v kraljevstvo in povzročajo tam irredentistične demonstracije in hujskanje za boj v prid »neodrešenim« italjanskim krajem v Avstriji. Na ta način je društvo »La giovine Trieste« po svojem razpustu se na novo konstituiralo kot »Associazione giovanile Triestina«, katera bi naj služila za temelj nabiranja omenjenih prostovoljcev. Pri hišni preiskavi v lokalu tega društva so našli nek irredentistični proglas, podpisan od Pristerja, dr. Tamara in večine obtožencev; nadalje so našli nek hektografiran list z isto vsebino. — Tako obtožnica. Vkolikor so bile to le sanjarije narodnostno prenapetih mladih »Italjanov«, med katerimi je, kakor kažejo imena, precej Slovanov in Nemcev, bo dokazala obravnava.

Štajerske novice.

Nemški duhovniki in Korošček šnops. Ko je govoril minuli teden dr. Verstovšek svoj deviški govor v parlamentu, sta poleg njega vdarjala na boben dr. Korošček in dr. Benkovič, da bi opozorila parlament na našega »novega moža«. V bližino čvrsto psujočega dr. Verstovška sta prišla tudi

LISTEK.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

26

Češki spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

Zvesta svoji obljubi, se je odpravila teta Urbanova drugi dan h gospej Kondelikovi. Šla je v gotovem pričakovanju, da se gospej posreči odgnati z doma soproga. Saj ji je tudi gotovo na tem, da bi bili obe sami. Toda četudi dobi doma mojstra Kondelika, je vseeno. Potem ga izžene ona, teta Katinka, že s svojim prihodom. Poznala ga je dobro in je vedela, da nerad posluša te »babje kvante« in da nekaj časa prej ali slej pograbi klobuk in odide po svojem opravku. Tako je delal drugače, tako napravi gotovo tudi danes. In če ne pojde radovoljno — ga pa obe spodita!

Katinka ni mogla dočakati razgovora z gospo Kondelikovo. Šele ko je prišla zvečer domov in je premišljala o tem, kar ji je gospa svakinja zaupala, se ji je vse poglobilo v glavi in šele sedaj je premotrla vso stvar, takorekoč iz daljave, skoro z izbuljenimi očmi. Kako odkritje! Koliko snovi za premišljevanje, razmotrivanje, je padlo v to njeno samotarsko, opuščeno, starodeviško življenje. In nad vse ji je laskalo, da je ona prva, kateri je go-

spa Kondelikova vse zaupala, da je njena zaupnica in da bo njena svetovalka in tolažnica. Dolgo ni mogla zaspiti. Vzela je v roke neki roman od Korenovskega. Ta autor se je delil za njeno bralno naklonjenost s Henrikom Zschokkejem — knjige obeh so se nanašale na njene spomine iz mladosti, in posebno »Teta Rožmarinova« jo je vedno spravila v jok — toda tega večera se ni mogla poglobiti v branje. Bila je razmišljena, vedno ji je prihajala na misel dogodba v zadnji sobi, in teta Katinka si jo je dolgo potem, ko je ugasnila svetilko, oživljala in vtisnila si je v glavo vsako besedo, ki jo je slišala. In vse njene misli so imele čuden zaključek: ko se je slednjič nad njeno od premišljevanja utrujeno glavo spustil spanec, je zaspala z občutkom lahke ljubosumnosti, če ne zavisti...

Drugi dan je hitro napravila svoj skromni obed, po njem pa je veliko hitreje kakor navadno ogrela čašico kave, katero si je vselej prihranila od zajutreka za malico, in se je napravila. Pri Beti bo gotovo tudi kava — ne bo škodilo. Kave ni tetica nikdar zametavala in nikdar se je ni prenaledla. In ob treh je bila pri Kondelikovih.

Po kuhinji je vel sladek, mamljiv duh vanilje. Gospa Kondelikova je stala pri štedilniku in je pripravljala malico. Kratko, skoro plašno je pozdravljala Katinko in se je takoj obrnila k dekli:

»Torej pojdite, oseba, prinesite nam žemlje in vodo...«

Katinka si je pripasovala čist predpasnik in in gospa je povabila obiskovalko v sobo.

»Sama — sama?« je vprašala Katinka, ko je videla obednico prazno. »Ali morda spi —?«

»Sama sem, Katinka. Moral je iti k stavbeniku z nekakimi proračuni, letos bo nastalo kmalu delo. Samo da se vreme nekoliko ublaži, pa bodo začeli slikati.«

»I, to je dobro!« je hvalila Katinka. »Meni se zdi, da Venceljčku bolj prijajo skrbi in delo kot ta zimski odpočinek. In to nese tudi denar.«

Gospa Kondelikova je vzdihnila. Tega bo potreba! si je mislila pri tem.

Nekaj časa je poteklo medtem, da je gospa Kondelikova pokrivala mizo, prinašala čašice, posodo s sladkorjem, pripravljala kozarce za vodo, dolivala poslednjo žlico vrelega »logra« na kavo in medtem so se vrstile v sobi besede navadnega govora. Kako se imaš? — kaj delaš? — kaj si napravila za kosilo? — kako vreme je zunaj? — ali bo prenehalo zmrzovati...?

Teta Katinka je odložila medtem plašč, izpulila vse iglice — zakaj imela jih je precej — s katerimi je imela klobuk pritrjen na frizuro, zvelkla rokavice, položila vse v spalnici na posteljo in ko sta bili obe gospe gotovi s pripravo in opravo, se je vrnila Katinka z žemljami in z vodo.

»Tako, punca«, je rekla gospa Kondelikova in ji je vzela iz rok košek s pecivom, »in sedaj lahko greste na Vinograde. In če bi mlada gospa po-

nemška kričarica in enake sorte narodna osrečevalca kakor je Verstovšek, Malik in Marckhl in začela se je med »cvetom« spodnještaj. Slovencev in renegatov prav uljudna, samo nekoliko glasna konverzacija. Ob tej priliki je vzkliknil dr. Korošec — govor je nanesel na uboje v mariborskem okraju — da je šnops kulturno znamenje Nemcev. Mož z ozirom na ptujske Hutterje, Fürste, Straschille in razne mariborske nemške botege, koder se z žganjem zastruplja slovensko kmečko ljudstvo, enkrat izjemoma ni lagal. A Malik, Marckhl, »Grazer Tagbl.« in »Marb. Zeit.« se čutijo v srce zadeti in razgrajajo sedaj unisono, zatrjujoč nedolžnost velikega nemškega naroda in strašno žalitev nemške kulture, katero je zakrivil dr. Korošec. Stvari je seve smešna in človek se težko vzdrži satire. In za nemškimi nacionalci so se vrgli v boj za ptujske in mariborske šnopsarije graški duhovniki. Podpisali so v prifrknjenem graškem »Volksbl.« izjavo, da obsojajo kruto Koroščevo žalitev nemškega naroda, katere bi ne smel izreči katoliški duhovnik, ker take reči motijo narodnostni mir. No — odgovorila jim bo z velikim bombastom »Straža«, že zaradi ugodne prilike, da dokaže smrtno sovraštvo med tako silno narodnim dr. Korošcem in klerikalci v Gradcu ter na Dunaju. Lepo je živeti dandanes, ko postane človek za jeden »parlamentaričen« medklic naroden junak in ko se na tako temeljit način »rešujejo« Slovenci in Nemci na Sp. Štajerju.

Služaj župnika Šorna je naravno silno razburil mariborsko »Stražo«. Mi smo že minuli petek izjavili, da hočemo brez ozira na to, ali je župnik Šorn kriv tega, kar se mu očita, ali ne — le pribiti nezdrave razmere, v katerih se vzgojuje in živi današnja duhovščina. Smatrali smo v Celju dosti dolgo kričeče prestopke posameznih duhovnikov in klerikalcev — in šlo se je tu od umorov, ubojev doli do nagnusnejših prestopkov morale, krščanske ali nekrščanske — za privatne zadeve dotičnikov in smo molčali. A začeli so v Mariboru z najostudnejšo gonjo proti dr. Kukovcu, Robleku, številnim kmetom, trgovcem, učiteljem — sploh, proti vsem našim pristašem. Vlačile so se na dan rodbinske zadeve, dolgovi, vsi »grehi« od mladih nog do sive starosti, v največ slučajih sama obrekovanja in laži — in sodnije so dokazale, da so jih pisali sami — duhovniki, pobožno zavijajoč oči in kažoč na svojo »moralo« in svoje »čednosti«. Ko nam je bilo dovolj, pa smo udarili mi — in sedaj kriče klerikalci, da so lumparije, ako pribijemo junaške čine njihovih voditeljev in pristašev. Je naša in vseh dostojnih ljudi želja, da naj klerikalci prenehajo s svojo gonjo in osebnostmi; potem ne bomo tudi mi imeli več prilike vračati milo za drago in bomo imeli spodnještajersko časopisje tam, kjer si ga zlasti mi želimo: pri mirnem in dostojnem delu za napredek in blagor naroda. Izrabljanje zadev, kakor one Lehrerbundovega letaka pa seveda ne more pri nas pripomoči do rednih časnikarskih in javnih političnih razmer.

Kaj je z našimi vseučiliškimi zahtevami? Javili smo včeraj, da konferirajo danes poslanci dr. Ploj, dr. Šusteršič in Povše z min. pred. Bicnerthom glede vseučiliških zahtev jegoslov. visokošolskega odseka. Šla bo kajpak trda, to že kaže sledeče poročilo jutranjih listov iz Dunaja: »Jugoslovanski poslanci pravijo, da so slišali od zanesljive strani, da vlada ne priznava reciprocitete skušenj na zagrebškem vseučilišču. Dosedanja praksa bi se naj samo v toliko spremenila, da bi se sestavila v Zadru posebna komisija, pred katero bi lahko delali absolvirani pravniki iz Dalmacije in Istre, ki so dokončali svoje študije v Zagrebu, drugi in tretji izpit.« Za nas Slovence bi bila taka koncesija seve mnogo — premalo.

Financijske težave graškega mesta. Mesto Gradec namerava najeti 7 milijonov nezaloženega dolga in to po vzorcu štaj. dež. odbora brez dovoljenja deželnega zbora. Ko je pa prišla ta zadeva

pred približno enim mescem v graškem občinsk. svetu na vrsto, so se socialisti odstranili in tako napravili sejo nesklepčno, ker bi bilo treba kvalificirane večine. Včeraj bi morala priti zadeva znova pred plenum občinskega sveta, a je bila seja odpovedana. Če bi se odpor socialistov nadaljeval, pride mesto Gradec vsled obstrukcije v dež. zboru v velike finančne težave, kar vtegne tudi vplivati na vso obstrukcijo v deželnem zboru štajerskem.

Grebenc. Zopet imamo poročati o kričečem slučaju Grebenčeve skrajne samovoljnosti in izrabljanja njegove uradne oblasti. Pred dalj časom je tepel mesar Franc Filač v Gornjemgradu svojo ženo. Grebenc, ki je za to zvedel, se je napotil takoj s pisarjem in dvema orožnikoma v Filačevo stanovanje. Akoravno ni imel tam ničesar iskati, je pregledal vse prostore Filačeve gostilne in zahteval, da so prišli skupaj vsi Filačevi otroci. — Nato je Grebenc Filaču zapovedal, da mora poklekniti pred otroci in jih prositi odpuščanja, da ravna tako z materjo, sicer ga takoj odvede. Filač se je nekaj časa obotavljal, slednjič pa je moral oče poklekniti pred svojimi otroci in jih prositi na kolenih odpuščanja, ker kot priprosti človek ni vedel, da ima pravico Grebencu vreči iz svoje hiše in se je bal orožnikov, kateri bi ga bili, kakor mu je Grebenc zagrozil, sicer takoj odpelje v zapor. Mi vemo celo vrsto še bolj kričečih slučajev iz zadnjih tednov, o katerih pa za sedaj molčimo, ker nečemo, da bi zaupanje v pravosodstvo še bolj trpelo, kakor je že. Ako se pa v doglednem času kaj ne ukrene, bomo pustili v stran vsako obzirnost. Ali res ni sredstva zoper takega sodnika, ki dela justici sramoto? Kaj pravi g. državni pravdnik k navedenemu slučaju?

Miklavžev. V nedeljo in včeraj zvečer smo imeli celjski in okoliški Slovenci priliko prisostvovati dvem naravnost sijajno obiskanim Miklavževim večerom. Pripomniti treba takoj, da ti Miklavževi večeri niso navadni zabavni večeri z Miklavžem, angelci in parkelni, ampak da imajo velik narodno-vzgojni pomen. Trebalo je bilo samo pogledati v nedeljo na Miklavževem večeru v Sokolskem domu, prirejenem od Celjskega Sokola, one množine naroda iz Gaberja, Hudinje itd., zvečine iz delavskih slojev. Kdo je še mogel pred par leti misliti, da se bodo te narodno skrajno nezavedne množice navadile na Sokolski dom? Bili bi lahko sklicali tja magari 10 ljudskih shodov, vsi bi ne bili v narodnem oziru izdali toliko, kakor je zalegel en sam Miklavžev večer, na katerem je škof Miklavž v plamenečih besedah, polnih narodnega ognja, pozival staro in mlado k ljubezni do rodne grude, k ljubezni do Slovenstva. Nekaj semenja je gotovo palo v srcih vseh navzočih na rodovita tla, in to bo začelo kliti in se razvijati. In kdo je lani še mislil, da se bodo zbrale letos na Miklavževem, prirejenem od celjske Čitalnice v Narodnem domu, take množice celjskega in okoliškega Slovenstva? In vendar so bile galerije tako natlačene polne, da si se včasih bal, da se vderejo, in v dvorani sami mnogi niso več dobili prostora za stati. In tudi tu je škof Miklavž v vznemljenem nagovoru v nezavednih budil in v drugih utrljal narodno zavednost in narodni ponos. Sinoči je vsakdo nasproti škofu Miklavžu bil Slovenec, otroci, o katerih je notorično znano, da pohajajo v nemške šole, so sinoči Miklavžu v obraz lagali, da obiskujejo slovensko šolo itd. Mari mislite, da ne bo to na marsikatero stariše vplivalo, da bodo drugo leto res dali otroke v slovensko šolo? Mi mislimo, da, in smo o tem celo prepričani. Torej ne da nas je Miklavž tako in tako obdaroval, nas navdaja z zadovoljstvom, ampak zavest, da sta oba Miklavževa večera v polni meri izvršila svojo narodno-vzgojno nalogo in tako bolj kakor marsikaka druga prireditve pripomogla k probuji in povzdigi narodne zavesti in narodnega ponosa med celjskimi in okoliškimi Slovenci.

Čitalniške plesne vaje v Celju so v najboljšem teku. V četrtek dne 8. t. m. se začne s »Česko Besedo«, za katero vlada splošno zanimanje. Vaje se vrše ob četrkih od 8. do 10. ure zvečer in ob nedeljah od 2. do 5. ure popoldne. Ker se z netočnim prihajanjem k vajam iste zadržuje in moti, prosimo, da se to upošteva.

Učiteljske spremembe v gornjegrajskem okraju. Učitelj g. Makso Wudler na Gorici je vstopil kot enoletni prostovoljec k vojakom. V Gorico na njegovo mesto je prišla gospica M. Rojnik iz Braslovč. Pri Sv. Frančišku nadomestuje gco Elizo Matko, ki je na dopustu, gca Neža Pirc iz Polzele. Nadučitelj istotam g. Jos. Terčak je nevarno zbolel in ima daljši dopust. Njega nadomestuje g. Fran Rožanc iz Sv. Jurja ob Taboru. Učiteljica gca Gizela Dominkuš v Lučah je istotam stalno zastavljena. G. Branko Zemljič na Rečici in gca Marija Wudler v Novi Štifti sta naredila sposobnostni izpit.

Iz finančne službe. Uradni list za štajersko vojvodino javlja, da je prestavljen računski praktikant Pavel Coretti od dež. finančne direkcije v Gradcu v Maribor. Imenovani so za vodje davčnih uradov v Ptuj Emil Straczowski iz Slovenigrada, v Brežicah Friderik Štumberger iz Sevnice, Ivan Pernovšek iz Brezic v Slovenigradu, Jakob Tobias iz Marijinega Celja v Sevnici; prestavljen je davčni oskrbnik Franc Waida iz Šmarja v Celje, davčni oficijal Oto Stepic iz Celja v Šmarje kot kontrolor in davčni oficijal Leopold Petek od davčnega urada k davčnemu referatu v Ptuj.

Lasten narodni dom si hočejo postaviti sevniški Nemci in nemškutariji. V ta namen so si ustanovili zadrugo »Neuheim«. V Sevnici bo treba tej golazni bolj energično stopiti na prste.

Nemško prodiranje v mariborski okolici. Na Pesnici nameravajo bojda Nemci staviti Šulferajnsko šolo. V občini so zadnjič zmagali Slovenci. Korak naprej za popolno ponemčenje leitersberske šole je napravil nadučitelj Reich. Kakor poroča »Straža«, je upeljal za prvi razred slovenskega oddelka te šole letos — nemška spričevanja ali ni nobene postavne poti za obrambo?

Od Malenedelje. V nedeljo zjutraj je zadel našega župnika Šoštariča mrtvoud. Ko so ljudje prišli k rani maši, ga ni bilo od nikoder. Šli so ga pred sobo klicat, a se nikdo ni oglasil. Končno so s silo odprli sobo in našli župnika ležati brez zavestnega sredi sobe. Razun suknje je imel vse oblečeno.

v Kmetijsko predavanje na Ljubečni. Po tovalni učitelj gosp. Franc Goričan bo imel v nedeljo 11. tm. popoldne ob treh v šoli na Ljubečni poudčni govor o oskrbi travnikov in o sadjarstvu. — Vsi, ki se za stvar zanimajo, se vabijo, da se shoda v prav obilnem številu udeležijo.

v Iz Št. Lovrenea pod Prožlhom. V četrtek t. j. 30. novembra 1910 ob pol 8. uri zvečer je tukaj za vedno zatisnil svoje oči v 48. letu stari posestnik Martin Gajšek, p. d. Pušjek po komaj 1 tedenski boleznii vsled pljučnice. Rajnega je vsakdo iskreno ljubil in spoštoval, kdorkoli ga je poznal. Bil je marljiv in skrben posestnik, nadalje občinski odbornik, prejšnja leta tudi vzoren župan in od krajnega šolskega sveta. Bil je tudi velik prijatelj šole. Njega so dičile vse lepe čednosti. V družbi je bil jako kratkočasen in šaljiv. Zapuščena žalnočoč vdova s 5-imi nepreskrbljenimi otroci. Pogreba, ki se je vršil v soboto t. j. 3. decembra t. l. ob 8. uri dopoldne, se je udeležilo slavno učiteljstvo s šolsko mladino in velika množica ljudi. Vsakdo je hotel še preljubljenemu pokojniku izkazati zadnjo čast. N. v m. p!

trebovala, da bi ji morda v čem pomagali, ni treba hiteti domov. Tu vam ne bo nič ušlo. Malico dobite tam, toda za vsak slučaj vam pustim lonček rujave. Tako, sedaj pa pojdite.

Katinka je popadla nekaj zavitek in že je bila zunaj vrat. K mladi gospe je rada hodila in je ostala tam, čeprav je niso silili, vselej dokler je le mogla. V tej mladi, novi, čisti domačiji ji je bilo zelo všeč. V začetku je težko prenesla, ker je ni mlada gospa vzela s seboj — upala je pred svatbo, da se tako zgodi — in je bila natihem ljubosumna na »vsiljivko« Marjano, ker je zasedla njeno mesto. Saj ko jim tam kaj napravi, bodo radi prišli ponjo! se je tolažila Katinka.

Ko je odšla, je vprašala teta Katinka: »Ali gre sedaj k Pepici?« »Da«, je odvrnila gospa Kondelikova. »Nekaj je tu včeraj pustila in sedaj ji to nese. In sedaj je ni tu treba«, je pristavila tišje. »Meni se vkljub temu v poslednjem času zdi, kakor bi imele stene ušesa in vrata oči...«

»E, ne delaj si nepotrebnih skrbi. To se ti tako zdi — toda Katinka je pridna, zanesljiva. — Sreča je, imeti tako dobro osebo. Jaz se moram ukvarjati s služkinjo, ki ni nikdar pri rokah, ko jo ravno potrebujem. Veruj mi, Beti, včasih se mi zdi, da sem kakor kak star, opuščen pes... Pri vas je vendar živo...«

»To je, to je«, je pritrdila gospa Kondelikova in je dolivala črni kavi v čašicah mleko. »Osladi si, Katinka, pomešaj in vzemi žemljico.«

Teta Katinka je napravila drugo za drugim, kakor jo je svakinja silila. In gospa Kondelikova je nadaljevala z mrtvim glasom:

»In bo še bolj živo — draga Katinka — ako dočakam — če to preživim...«

Teta Katinka je presenetilo, kako sta nazkrat prišli do stvari, in presenetilo jo je tudi, s kako udanostjo je spregovorila gospa svakinja te besede. Tako dobrovoljno, brez vsega siljenja; spregovorila je to tako, da ni bilo niti sledu po včerajšnjem ginjenju in razburjenosti.

Teta Katinka sedaj res ni vedela, ali naj se spravi nad kavo, ali naj se poprime govora, dokler je gospa svakinja še tako mehka, pristopna. Vedno je mešala v čašici in gledala gospo Kondelikovo, uprto sicer, toda ne nadležno, tako dobrovoljno, kakor bi jo izpodbudila: Le govori, Beti, saj sem zato prišla.

G. Kondelikova je vzdržala ta pogled, poki-mala samo z glavo, kakor da bi ponavljala: ako to preživim, ako preživim...

Katinka je hitro srknila kavo in ni pojedla koščka žemljice, katere ni niti ugriznila. Drugikrat je po prvem dušku sladkosnedno zamlaskala, z nosom bi bila izvlekla duh žemlje in je rekla: Sakra, Beti to je moč, to je aroma! Toda danes ni bilo časa za tako nežno pitje, pa tudi varno ni bilo, da se ne bi obrnila od predmeta. Srknila je zopet in je rekla:

»Beti, ne bodi otročja! Tebi straši v glavi oni včerajšnji angelj, toda rečem ti: to so neumnosti,

ne misli na to! Kolikokrat se je meni vtil venček — popolnoma razločen venček, ti praviš, in enkrat celo dva prstana, tako med seboj zapletena kakor členi pri verižici — in slednjič, Pepica — ni se moglo dvomiti, da vse to pomeni zakon — in vidiš, ostala sem sama. Tako se izpolnjuje — in tako je tudi s tvojim angelom!

»Ne, Katinka«, je odgovorila gospa Kondelikova, »ta me ne bi zmešal, ko bi ne bilo ničesar drugega. Toda ta angelj samo potrjuje vse moje misli in slutnje od onega nesrečnega trenutka —«

Katinka je sedaj postavila čašico na mizo, s kazalcem je hitro obrisala ustnice, sklonila se bližje h gospej Kondelikovi in je radovedno vprašala:

»Prosim te, Beti, kedaj? — Koliko časa pa že to traja...?«

Gospa Kondelikova je sklonila glavo, kakor bi premišljevala. Njen obraz je pokrila žalosten izraz, in glas se ji je skoro dušil v grlu, ko je odgovorila:

»Ah — Katinka, tako sem se veselila Pepičine svatbe, mislila sem, da je to najsrečnejši dan mojega življenja in da se po njem zopet oživim — da ne bo več drugih skrbi kot za njeno rodbinico, če Bog da. In medtem, skoro isti čas, ko je ona — Katinka — da, ko sem se veselila, da bom babica — od onega dne, Katinka —«

Glas gospe Kondelikove se je vznemiril, glava se ji je stresla in sklonila v dlani. Teta Katinka je videla, kako padajo skozi tresoče se prste gospe svakinje solze na rdečo čašico.

v Slovensko gledališče v Mariboru. Mislite si v veliki dvorani 1000 glav, nežnih in kosmatih! Ličeca in lica žare od velikega navdušenja. Predstavite si vihar, ki ga povzroča 2000 ploskajočih rok in ročic po vsakem dejanju! Tako je bilo v nedeljo 4. tm. popoldne v našem gledališču, ko so nam uprizorili otročki „Janka in Metko“. Lepo je bilo, tako vam povem, in drugo leto pojdem prav gotovo zopet na Miklavžovo predstavo v Narodni dom. Škoda je, če niste slišali, kako lepo sta pela in igrala Janko in Metka, njuni stariši in skratje seveda tudi! In tista grda čarodejka, kaka je bila! Strašno dobro se mi je videlo, ko sta jo pognala navihana otroka v žarečo peč. Toliko lepih angeljev, a tadi vragov sem videl, in muziko sem slišal, da že dolgo ne take. Miklavžev nagovor pa nas je tako navdušil, da gotovo ne postane nihče izmed nas odpadnik. Darov nam je razdelil Miklavž za kakih pet velikih voz, jaz pa sem dobil samo šibo. Pa sem vendar zadovoljen. — Da, res, skoro bi bil pozabil povedati, da bodo prihodnjo nedeljo igrali v Mariboru baje najkrasnejšo igro, kar smo jih kedaj videli v Narodnem domu „V znamenju križa“. P. P.

Druge slov. dežele.

v Kranjski deželni odbor je sklenil v seji dne 31. avg. t. l., da se prirede po raznih okrajih dežele tečaj za župane, občinske tajnike in občinske svetovalce. Prvi poučni tečaj za ljubljansko okolico se vrši 27. dec. t. l.

v Beračenje monsignora Kayserja. Monsignore Kayser, ki je sedaj v preiskovalnem zaporu v Celovcu, je tudi na sumu, da je v zadnjih treh letih pod zvito pretvezo, češ da potrebuje denarja za vzdrževanje sirotišnic sv. Antona, razpošiljal prosjaška pisma za denar, a da je dobljen denar porabljal za druga pridobitna podjetja. V nekaterih slučajih je obljubil, dobljene zneske obrestovati z 4 odstotki in odplačilo kapitala od 1. 1912 naprej v letnih anuitetah po 4000, 5000, 8000 K itd. z izžrebanjem do popolnega izbrisa vseh vlog; s to zvijačo je skušal podaljšati kredit. Omeniti se mora tudi, da je monsignore Paul Anton Kayser s takim beračenjem nadlegoval ponajveč uslužbence in jim na ta način izvabljal prihranke.

v Pokoljenje državnega poslanca Doberniga. 19. novembra je umrl v Dječah na Koroškem Jožef Kasl, posestnik. Mož, Slovenec, je bil brat 28. julija v Dječah umrle Marije Dobernik, rojene Kasl, ki je rodila sedanjega voditelja nemških nacionalcev in državnega poslanca Doberniga, kateri tako strastno sovraži vse, kar je slovensko.

v Belokranjska železnica. Politični obhod za belokranjsko železnico, ki ga je nujno naročilo kkr. železniško ministerstvo kranjski deželni vladi, bo v kratkem razpisan in se bo vršil sredi meseca januarja.

v Hrvati so zmagali v Pulju pri volitvah v bolniško blagajno za kkr. mornariške delavce in uslužbence. Prodrli ni noben Lah in socijalni demokrat.

v Vrazova akademija „Matice Slovenske“ bo v nedeljo, dne 11. decembra, ob pol 11. uri dopoldne v veliki dvorani „Narodnega doma“. Že v soboto dospe v Ljubljano večje število jugoslo-

vanskih gostov, tako zastopniki „Matice Hrvatske“, „Društva hrv. književnika“, „Hrv. ped. knj. zbora“, „Braće hrv. zmaja“, „Saveza hrv. pjevačkih društava“, „Matice Srbske“ v Novem Sadu, „Srbske knjiž. zadruge“ itd. Gostom na čast se bo v soboto zvečer v gledališču pel „Tannhäuser“. V nedeljo po akademiji bo banket v hotelu „Tivoli“.

v Manifestacijski shod za slov. vseučilišče se bo vršil v Ljubljani po dogovoru akad. fer. društva „Save“ in „Prosvete“ dne 18. tm. Shod se namerava napraviti v večjem slogu in se je s pripravi že pričelo. Ker mora biti ta shod velika manifestacija za našo največjo kulturno zahtevo, naj poleg dijaštva vse občinstvo dokumentira naše upravičene slovenske zahteve.

v Berce contra „Mir“. Dne 19. tm. bo pred porotnim sodiščem v Celovcu obravnava o tožbi župnika Berceta proti „Miru“. Kakor znano, je „Mir“ lansko leto skrajno hudobno napadel župnika Berceta in je bil ta v obrambo svoje časti prisiljen nastopiti pot tožbe. Obravnava bo zlasti zaradi tega zanimiva, ker pride pri ti priliki na dan vse postopanje škofa Jegliča in klerikalcev sploh proti župniku Bercetu.

Argentinsko meso na potu v Trst. »Avstro-Americana« poroča, da je od nje najeti parnik »Wyandotte«, ki vozi s seboj večjo množino argentinskega mesa, glasom brzojavnega poročila že odplul iz Buenos-Airesa dne 1. decembra proti Trstu. Prihod parnika pričakujejo v Trstu z 31. decembrom. Kakor znano, je dve tretjini tega mesa namenjenih na Dunaj, ena tretjina pa ostalim avstrijskim večjim provincijalnim mestom.

Imenovanje. Sodnik v Radovljici, g. dr. Janko Polec, je poklican na službovanje h kasacijskemu dvoru na Dunaju.

Pleteršnikov večer v Ljubljani. Povodom 70-letnice g. prof. Pleteršnika je »Slovenska Matica« v soboto v hotelu »pri zlati kaplji« priredila intimen večer, ki so se ga udeležili ljubljanski znanstveni krogi. Udeležnike je pozdravil predsednik »Slov. Matice«, g. dr. Ilešič, ravnatelj g. Bezjak pa je v temeljitom govoru pojasnil velike zasluge jubilarjeve za slovensko znanost.

Baron Schwarz — pojde? »Slov. Narod« poroča: »V uradniških krogih zatrjujejo, da je stališče deželnega predsednika barona Schwarza tako utrjeno, da bo v doglednem času za vedno zapustil kranjsko deželo. Govori se, da se je vlada prepričala, da baron Schwarz ni sposoben za odgovorno stališče, ki zahteva pač drugačnega moža, kakor je on. Pravijo, da je najresnejši kandidat za Schwarzovega naslednika v Ljubljani sekcijski svetnik v ministerstvu dr. Zolgar, ki je rojen štajerski Slovenec. Vse te vesti beležimo z rezervo po dolžnosti kroničarjev, ne da bi hoteli zanje prevzeti kakršne koli odgovornosti.«

Preuredba »Slovenskega planinskega društva.« Osrednji odbor »Slovenskega planinskega društva« je sklical odsek za preuredbo društvenih pravil na sejo v Ljubljano. Seja se je vršila že pretekli mesec. Na tej seji se je soglasno sklenilo, da se imajo pravila »Slov. plan. društva« spremeniti v toliko, da bodo v osrednjemu odboru po poverjenikih zastopane tudi podružnice. Poverjenike bodo imenovali delegati podružnic, ki se bodo sestali na nalašč za to sklicanem zboru. Spremembe društvenih pravil se izvedo sporazumno s podružnicami.

Občni zbor koroškega nemškega »Volksrata« se je vršil 5. t. m. v Celovcu. Udeležili so se ga številni državni in deželni poslanci z državnim poslancem Dobernigom na čelu. Ta se je pečal v svojem govoru z nemškim odporom proti jugoslovanski nevarnosti ter podrobneje označeval smotre in naloge nemško-nacionalne politike v Avstriji.

spo Kondelikovo: naglo je segla v žep po rebec, obrisala iz oči jok, obrisala tudi poplavljeni nos in se je dvignila.

»Imej potrpljenje, Katinka, takoj ti nalijem« in prijala je prazno čašo.

Toda Katinka je odtegnila posodo in se je odločno branila:

»Ne, Beti, niti dotaknila se ne bi tega! Sedaj pij ti, sicer se ti popolnoma shladi. Jaz počakam — in sedaj se sploh ne menim za to.«

Po teh besedah je porinila svakinji bližje njen lonček in ji podala pleten krožnik s pecivom. Gospa Kondelikova ni nič izbirala, vzela je žemljico, razlomila jo in pomohla v kavo. In kakor da bi nadaljevala v tem trenutku pretrgani govor, je spregovorila z očitajočim glasom:

»Torej po osemnajstih letih, Katinka!«

»Vidiš, da se to tudi lahko zgodi«, je odgovorila Katinka. »Jaz poznam neko gospo, ki je povila po šestnajstih letih svojega zakona. Saj jo morda tudi ti poznaš — gospa Holarkova.«

»To je nekaj drugega, Katinka. Toda v moji starosti!«

»O kaki starosti pa govoriš, otrok? Štirideset let imaš.«

»Ne še štirideset«, je pripomnila gospa Kondelikova.

»Torej, vidiš, punca, v najkrasnejših letih si; saj si taka kakor kaka mlada gospa.«

(Dalje sledi.)

Predlog, da naj se skliče za leto 1911 zborovanje alpskih nemških nacionalcev v Celovec in sicer s pomočjo nemških svetov iz Kranjskega, Koroške in Štajerske, je bil sprejet. Nemškemu »Volksratu« se nadalje nalaga, da nemudoma podvzame pri vseh nemških državnih poslancih vse potrebne korake, ki naj preprečijo, da bi se v Avstriji potom kompromisa ustanovile kake nenemške fakultete ali univerze. Zlasti pa naj protestirajo nemški napredni poslanci proti temu, da bi bili veljavni izpiti, položeni na zagrebškem vseučilišču, tudi za avstrijske kronovine.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

IZ PARLAMENTA.

Dunaj, 6. decembra. Pred začetkom dnevnega reda je odgovoril fin. min. Bilinski na več interpelacij. Nato je pozval predsednik dr. Pattai poslance, naj govore kolikor mogoče kratko. Poslanec Straucher je začel govoriti.

Dunaj, 16. decembra. Na občnem zboru vse-nemške stranke v Draždanih se je spoddrsnilo drž. posl. Pacherju tako, da je padel in si zlomil levo nogo. Pripeljali so ga na Dunaj.

Dunaj, 6. decembra. Šef kršč. soc. stranke princ Alojz Lichtenstein je sklical na prihodnji ponedeljek zvečer velik ljudski shod v ljudsko dvorano dunajskega rotovža. Govoril bo o obrtnih vprašanjih in trgovski politiki minister dr. Weiskirchner, o parlamentarnem položaju dr. Gessmann in o prihodnosti avstrijskega parlamentarizma dr. Pattai.

IZ OGERSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Budimpešta, 6. decembra. V ogerskem držav. zboru se nadaljuje proračunska razprava. Hrvatje so po protestni izjavi dr. Popoviča proti stališču Madjarov glede hrvaških govorov v ogr. držav. zboru ne bodo udeležili danes debate. Sklicana je bila za danes seja državnoz. kluba hrvaških delegatov, a je bila ista nesklepčna, ker je bilo od 40 poslancev komaj 18 iz Budimpešte. Klubovo predstvo je pozvalo delegate, naj pridejo v Budimpešto ali pa odložijo mandate. Geza Polonyi bo govoril danes boja celo sejo; priglasi pa so tudi še drugi govorniki in konečno fin. min. Lukacs. — Debata o proračunovi indemniteti se utegne zavleči še do petka.

VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

London, 6. decembra. Doslej je izvoljena ena tretjina nove zbornice. Izvoljenih je doslej 87 liberalcev, 115 unijonsitov, 14 socijalistov in 16 Ircev. Liberalci dobe 6, unijonisti 11 mandatov.

STAVKA NA INOMOŠKEM VSEUČILIŠČU.

Inomost, 6. dec. Dijaki na tukajšnjem vseučilišču bodo začeli jutri stavkati, da demonstrirajo proti slabemu stanju sedanjega vseučilišnega posloja. Aula in več dvoran je v nevarnosti, da se porušijo.

NOVA ŽELEZNICA V AZIJI.

Frankobrod ob Meni, 6. decembra. Ruska vlada namerava zgraditi od Bajkalskega jezera preko puščave Gobi do Pekinga železnico. Na ta način se bo skrajšala oddaljenost od Berlina do Pekinga za tisoč km in bo znašala 9.085 km. Pri sedanji hitra vožnji ruskih vlakov se bo dalo to progo prevoziti v 8 in pol dnevih.

PROCES TURŠKE VLADE PROTI NEMŠKI DRŽAVNI BANKI.

Lipsko, 6. decembra. Pred državnim sodiščem se je pričel proces med turško vlado in nemško državno banko. Sultan Abdul Hamid je vložil v to banko 18 milijonov mark. Pri prevzetju denarja se je določilo, da izplača banka vlogo samo tedaj, ako je pritisnjen poleg podpisa na dotičnem predlogu še Abdul Hamidov pečat. Turška vlada je po padcu Abdul Hamidovem izjavila, da se gre za državen denar, katerega ima pravico zahtevati nazaj. Banka se je sklicevala na gorenje določilo in došlo je sedaj zaradi Hamidovega denarja do pravde.

Narodni gospodar.

Varstvo konj po zimi. Velikemu številu konjerejcev se lahko očita brezbriznost ali pa premalo razuma za razumno konjerejo. Kdor že ima konje, bi pač moral vedeti, kako mu je z njimi postopati, kako jih oskrbovati, da ostanejo zdravi in sposobni za delo. Proti temu osnovnemu namenu se še pogostoma greši. Najbolj greše posestniki konj s tem, ker ne pazijo dovolj na dobro podkovo. Da se n. pr. po zimi, ko so pota gladka in polzka, obvaruje konje pred prenapenjanjem močij, ali pred padci in njenimi posledicami, je vedno potreba, da so podkovani z ostrimi podkvami, ki omogočijo, da se varno hodi, in izključujejo vsako nevarno poškodbo, kakor je nastop na kopitni svitek. (Kronentritt.) Jediní ozobec (štola), ki odgovarja vsem tozadevnim zahtevam, in ki je dosedaj še nedosežen in nenadomestljiv, je originalni H ozobec iz tovarne firme Leonhardt & Co. Priporočajo ga vsi veščaki. Ne prepuščajte skrbi za drago imetje samo voznikom ali kovačem, temveč vsak posestnik konj naj se briga sam, da so njegovi konji tudi po zimi pri gladkih cestah sposobni za delo. To pa doseže, če gleda na to, da so vedno podkovani z originalnim

Katinka se je globoko oddahnila, stvar ji je bila popolnoma jasna. Slutila je to že včeraj in zadovoljna je bila, da se ni motila. Premaknila se je, kakor bi hotela dvigniti roko h gospej Kondelikovi, toda zavedla se je. Čutila je, da bi bilo v tem trenutku vse zastoj, če bi jo mirila, da, tudi nepotrebno bi bilo. In namesto, da bi jo tolažila, je rekla:

»Dobro, Beti, izjokaj se. Potem boš mirna. Saj to ni nič drugega kot zadržan jok. Ta žalost mora iz tebe ven, tebi v prid in onemu malemu. Potolaži se, dušica — jok je nebeška rosa — moj bog, ljubica, bili so časi, ko niti jokati nisem mogla in takas mi je bilo vselej najhujše!«

Teta Katinka ni niti vedela, kako umestno je to govorila. S tolažbo, z zabranitvijo joka bi bila nalivala ognja v ogenj, gospa Kondelikova bi bila gotovo udarila v krčevit jok. Toda po mirnih besedah Katinkinih so padale njene solze počasi, brez ovire, brez truda — gospa Kondelikova je čutila v tem trenutku resnično olajšanje.

Medtem je Katinka prijala nehote čašico in je počasi srkala kavo, čeprav ni imela teka, tudi žemljice ni prigrizovala, ki je ležala na mizi nedotaknena. Vse to je delala malomarno, tako, kakor bi imelo naznačiti, da skrbi zase in da se ne briga za gospo Kondelikovo, ki naj se uda, kolikor se ji ljubi, svojemu izlivu, makari če usahne vir solza. Toda slednjič je bila Katinka gotova in ko je popila poslednjo kapljico, je postavila čašico na mizo.

Morda je to napravila malo bolj glasno, zakaj že znani glas prazne posodice je predramil go-

H-ozobcem. Nahajajo se tudi ponaredbe; zato pa nosijo izvirni komadi varstveno znamko, ki se nahaja med današnjimi oglasi. Kadar boste toraj kupovali ozobce, zahtevajte vedno in povsod jedino le Leonhardtovo izvirne H-ozobce, in pazite na varstveno znamko.

Dnevna kronika.

v Podporno društvo za slovenske visokosole v Pragi je imelo dne 12. listopada t. t. svoj občni zbor, na katerem se je za X. upravno leto 1910—11 sestavil sledeči odbor: predsednik Ivan Arh, ckr. vladni svetnik, c. in kr. ravnatelj najvišjih zasebnih in rodbinskih posestev itd., podpredsednik dr. Bohuslav Franta, svetnik deželnege odbora češkega kraljevstva; blagajnik dr. Karel Šebesta, odvetnik; tajnik korespondent Fran Heric, ckr. amanuensis vseučilišne knjižnice; tajnik referent dr. Mihajlo Rostohar, pisatelj; odbornik dr. Ivan Žmave, ckr. skriptor vseučilišne knjižnice; namestnika odbornikov dr. Karel Chodounsky, ckr. vseučilišni profesor itd. in Jan Vladimír Hrásky, ckr. profesor češke visoke šole tehnične, državni poslanec itd.; preglednika dr. Peter C. Nesy, odvetnik in Josip Valenta, višji inženier pri deželnem odboru, in namestnika preglednikov Anton Hruby, arhitekt ter Alfonz Horvatin, inženier. — Društvo je imelo v upravnem letu 1909—10 K 7130'37 prejemkov ter K 6792'98 izdatkov, Podpor, v gotovini, obredih in v večerjah se je razdelilo 53 prosilcem v 270 slučajih za K 6186'98. Ostali izdatki so bili posojila za rigorozne takse v znesku K 240 ter upravni stroški. — Ker si reven slovenski dijak ne more v Pragi radi neznanja češčine ničesar postranski zaslužiti in tudi drugje ne dobi podpore, je torej popolnoma odkazan na „Podporno društvo“, katero bi imel vsak slovenski inteligent podpirati. — Prispevki naj se izvolijo pošiljati na naslov: g. dr. Karel Šebesta, advokat, Praga II, Spalena ul. 9.

Po svetu.

v Ullea Tolstega na Dunaju. V seji dunajskega mestnega sveta je občinski zastopnik Horn predlagal, naj bi se na čast Tolstega nadelo eni ulici ime pokojnega pesnika in filozofa. Predlog je bil odkazan tozadevnemu odboru.

v Obisk srbskega prestolonaslednika pri našem cesarju. Po nekem belgrajskem poročilu namerava srbski prestolonaslednik Aleksander malo pred Božičem obiskati našega cesarja, da mu izrazi zahvalo na sočutje, kojega je naš cesar izkazal za časa bolezn srbskega prestolonaslednika.

v Okostje Žižkovo. Kakor se je pred nekaj dnevi poročalo, se je baje našlo okostje Žižka pri Časlavi na Češkem. A listina, ki se je našla v grobu, je čisto navadna sleparska ponaredba. Popisana je z jeklenim peresom, platno na papirnatih platnicah je takozvani kaliko, ki se porablja za izdelovanje poslovnih knjig. Autor poročila nima pojma o latinščini in zgodovini, radi tega je poročilo polno pogrškov. A kljub temu trdi več učenjakov, da ni izključeno, da se je našlo okostje Žižkovo.

v Tolstoj in Čertkov. Grof Aleksij Tolstoj, najmlajši sin umrlega pesnika z Jasne Poljane, izjavlja v časopisu „Rusko Slovo“, da je nentemeljen napad njegovega najstarejšega brata na očetovega prijatelja Čertkova, češ, da ga je ta pregovoril k begu in tako provzročil Tolstega smrt.

Književnost.

v N. Gogolj: Taras Buljba. Povest. Iz rusčine prevedel Vladimir Levstik. Založil Josip Dežman, knjigovez v Ljubljani. Cena vezani knjigi 2 K, broširani 1 K 50 v. Taras Buljba spada med najznamenitejša dela Gogoljeva. Poleg „Revizorja“ in „Mrtvih duš“ je „Taras Buljba“ tisto delo, v katerem se zrcali vsa ženjalnost velikara med ruskimi pisatelji. „Taras Buljba“ podaja s čudovito dramatično silo s sijajem barv ustvarjeno podobo življenja starih ukrajinskih kozakov. Prevod je že sicer svoj čas izdal, če se ne motimo, „Slovenska Matica“, vendar je pa Levstikov splošno mnogo priključljivejši, jezikovno jako lep.

Iz sodne dvorane.

v Predpust v adventu. (Izpred ljubljanske porote). Včeraj se je pred ljubljansko poroto obravnaval slučaj, ki gotovo ni spadal pred poroto. Na predpustni torek so se v Sp. Zabukovju (Gorenjsko) „pačile“ maskare po vasi. Med njimi je bil tudi obtoženec Janez Soršak iz Zg. Zabukovja. Maskare so šle mimo hiše prepirljivega kočarja Gorjanca. Nobena maskara se ni zmenila zanj. A ko so že odšli mimo hiše po javni poti, pride najprej Gorjančeva žena venkaj, za njo pa njen mož, pa začeta prepir z maskarami. Žena je v nje metala snežne kepe, mož pa je prijel Sorška za ramo ter grozil s polenom na ta način, da je velel ženi, naj prinese poleno. Doslej mirni Soršak je postal vsled tega tudi „nemiren“, vzel je palico, pa udaril kakor je že priletelo, proti Gorjancu. Zadel ga je ob glavo in ob strani. Žena

je na to še polila Sorška z vodo, za kar je tudi ona dobila mal „spomin“. In s tem je bila „maskarada“ končana. Za Gorjanca pa se je še le začela. Krvav je bil od udarcev, oko mu je zahtelo, glas se je širil o poboju. Prihitela je komisija na lice mesta in „dognala“, kar se ni dalo dognati, namreč, če je res, da je Gorjanc vsled udarca zgubil vid na enem očesu. Gorjanc je trdil, da je tako. In ker je to trdil, je prišel v milost državnega pravdnika in ta je v svoji milosti dvignil zaradi te maskarade velikanski aparat poizvedovanja, preiskovanja in prič. Konec vsega je bil: razprava pred poroto. Ko je občinstvo zaznalo za zgodovino slučaja, se je čudilo preveliki skrbi naše državne oblasti. Čemu vse to, čemu toliko prič, so djali. Izvedenca sta konstatirala težko telesno poškodbo le na podlagi izjave napadenega Gorjanca. Njegova izjava pa ni bila tako trdna, kot zahteva po 2000 K odškodnine za oko. Mladi zagovornik dr. Saboti pa je nasprotno dognal, da je Gorjančevo oko že davno preje bilo pohabljen, opetovano — brezvpešno seveda — je predlagal, naj se to od sodne oblasti dožene. In tako se je obravnava vlekla skozi ves dan izvzemši čas za kosilo. Proti koncu pa smo doživeli tri čudeže. 1. dr. Pajnic se je spreobrnil iz državnega pravdnika v zagovornika. Tako milo še nikdar ni „zastopal“ krutosti svoje obtožbe. 2. Zagovornik je stavil vprašanja, ki so bila sicer popolnoma odveč, a za njegovega klijenta tako pretkano izbrana, da se naposled nihče ni spoznal iz labirinta na porotnike stavljenih vprašanj. Teh je bilo, čujte: 8! Ne le občinstvo, tudi sodniki sami in navzoči juristi so bili radovedni, če in kako se bodo porotniki kot lajki rešili iz mreže tolikih vprašanj. In sedaj 3. čudež: Po nepričakovano kratkem posvetovanju se porotniki vrnejo v dvorano, vse poslušajo napeto na izid krivdoreka. Evo! Porotniki so pri svoji vesti in prisegi takole odgovorili: Obtoženec Janez Soršak je popolnoma prost vsake krivde in kazni. Odgovorili so namreč na 4 vprašanja enoglasno: ne! Mi bi temu le še dostavili: Ali je treba take slučaje vlačiti pred poroto? Ne! Enoglasno!

Tržne cene.

Dunaj, 5. dec. Borza za kmetijske pridelke. Zmerno ugodnejša poročila iz inozemstva in neugodno vreme je utrjevalo tendenco. Lastniki so zvišali cene pšenice od 5 na 10, rži, kuruze in ovsa pa za 5 vin. Ker je bil konzum rezerviran, je došlo do malega prometa.

Budimpešta, 5. dec. Mast. Svinjska mast 166, namizna slanina 148.

Praga, 5. dec. Sladkor. Surovi sladkor K 20'75, nova kampanja K 21'80. Tendence: mirna, vreme oblačno.

Budimpešta, 5. dec. Žitna borza. Pšenica za april K 11'26, pšenica za maj K 11'20, pšenica za okt. K 10'94, rž za april K 7'91, oves za april K 8'47, kuruza za maj K 5'66. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca trdna, promet 15 tisoč m. stot., pšenica v efektivu za 5 vin višja, ostalo trdno, termini trdnjši. Vreme hladno.

Trst, 5. dec. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 27³/₄ do K 29⁵/₈ za dobavo K 27³/₄ do K 29¹/₈. Tendence mirna.

Budimpešta, 5. dec. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 144—146, mlade težke 150—152, mlade srednje 156—160, mlade lahke 162—163 v kg. Zaloga 18.227 komadov.

Opozarjamo

na novo vrsto valjanih „Pekatek“ enako doma delanim za juho in prikuho. Vdobivajo se le v rumenih ovajih po 1/2 kg v najfinjših kakovostih z napisom in sliko:

„Štiri rumenjaki“
„Osem rumenjakov“.

Pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Mariboru namesti se takoj stalna

služba pisarniškega pomočnika

s pravnimi dohodki. Potrebno je znanje obeh deželnih jezikov v besedi in pisavi, kakor tudi pisanje s strojem. Prednost imajo prosilci, kateri so popolnoma zmožni prevajanja iz nemščine v slovenščino.

Prošnje, katerim je priložiti izkaz dosedanjega službovanja, je vložiti do 15. grudnia 1910 pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Mariboru.

MARIBOR, dne 1. grudnia 1910. 650 1

Pozor trgovci!

Najcenejši reklamni koledarji

s torbico ali brez, z ogledalom
s tiskom in blokom, kakor tudi

božične in novoletne razglednice

več vrst svilnati papir, cvetje,
perje in žica za cvetlice, okraski
za božično drevo, jaslice itd., po
najnižjih en gros cenah se dobi v

Zvezni trgovini v Celju.

Sukna

in modno blago za obleke
priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno, Humpolec, Češko. Vzorci franko.

Za božič in novo leto

priporoča trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

Goričar & Leskovšek, Celje.

Svileni, barvani in krep papir v vseh barvah, podobice za jaslice, narejene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetlice, žico itd. itd.

Dopisnice za božič in novo leto

v največji izberbi po najnižjih cenah. — Okraski za božično drevo in umetne cvetlice. — Kasete, albumi za poezije, slike itd. v veliki izberbi.

177 88-80

Leto 1911

Ilustrovani narodni koledar

letnik XXII. izide v kratkem.

Slavna društva, knjižnice in čitalnice, kakor tudi privatnike
opozarjamo, da ga naroče pravočasno.

Zvezna tiskarna v Celju.

Leto 1911